

Redacția

și

Administrația

Cluj Reg. Mari

TELEFON 124

Librăria Anca

Cluj, Piața Unirii 32.

ZIAR SĂPTĂMÂNAL INDEPENDENT

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

În străinătate un exemplar 4 Lei.

Abonament:

Pe un an Lei 160.—
 Pe 1/2 an „ 80.—
 Pe 1/4 an „ 40.—
 Pentru Străinătate:
 Pe un an Lei 320.—
 Pe 1/2 an „ 160.—
 Pe 1/4 an „ 80.—

Anunțurile se primesc după tarif.

Manuscrisele nu se înapoiază.

Un exemplar 3 Lei.

Datoria autorităților române

În mai multe rânduri am accentuat necesitatea emancipării românilor din toate punctele de vedere. Autoritățile însă nu și-au prea dat silința pentru a-i sprijini pe români în acest sens, cu toată știința foarte bine, că siguranța și integritatea țării numai românii o garantează, având interesul să aibă o țară bine consolidată și puternică din toate punctele de vedere.

Românii în țara aceasta, după cum am accentuat în mai multe rânduri, nu sunt stăpâni, decât din punct de vedere cartografic, pentru că din punct de vedere politic și economic, țara este condusă după placul unor elemente destructive, cari prin ajutorul banului se validează foarte ușor, văzându-și exclusiv de interesele lor personale.

Românii în țara câștigată cu jertfe și sânge, nu sunt, decât slugile streinilor, pentru că chiar și politica se face după placul streinilor, oprindu-se la dorința acestora chiar și manifestările național-române.

Românii sunt săraci în țara lor bogată, pentru că toate averile sunt în posesiunea streinilor, cari nu servesc nici o garanță pentru siguranța și integritatea țării, ci cu ajutorul banului uneltesc contra a tot ce e românesc.

Datoria autorităților române ar fi deci sprijinirea românilor în acțiunile de acapărare a avutului românesc. În acest scop ar fi necesare dispoziții urgente pentru a asigura la toate întreprinderile, firmele etc. majoritatea românilor, ca să nu se îmbogățească de pe spinarea noastră elementele, cari uneltesc contra noastră cu ajutorul banului nostru, hrăniți cu pâine românească.

Totodată trebuie interzis streinilor de-a redacta și edita ziare etc. în limba română, ca și cum ar fi române, pentru că prin aceste publicații seduc lumea și influențează unele organe administrative, slabe, contra intereselor române, ca să-și poată susține propaganda subversivă contra noastră, după cum am putut constata și cu ocazia reînnoirii permiselor de liberă circulație pe C. F. R. pentru presa ardeleană.

Pe de altă parte organele administrative au datoria să execute mai constincioase expulzările, la încetățeniri de asemenea nelăsând să triumfe adevărul banului, ci interesul românesc, care pretinde să nu avem în țară elemente uneltitoare și antiromâne, cari ne subminează subversiv, în fața declarându-se filoromâne, ca să-și poată face mai liniștiți afacerile.

Conștiință românească pretinde deci dela organele române!

V. I. Moldovan.

Menirea fașcistilor români

— Programul fașcistilor. —

În numărul trecut am anunțat o parte a organizației fașciste încât acum suntem nevoiți să mai revenim asupra ei în continuare.

Fiecare român se primește ca membru în Fașcie după recomandarea altor fașcisti, cari dovedesc, că respectivul este bun român, avându-se în vedere, că F. N. R. are menirea să combată unelțirile subversive și în special unelțirile streinilor, spionilor, renegaților etc. cari abuzează de ospitalitatea noastră. În legătură cu aceasta mai are să combată speculațiile de tot felul, abuzurile, demagogia politică și nedreptățile, desvôltând totodată și educația fizică și sufletească a românilor.

F. N. R. luptă, ca să împiedice unelțirile dușmanilor interni și externi și nu va lăsa nepedepșit nimica din ceea ce ar putea scădea vitalitatea și libera desvôltare a poporului român.

Din acest motiv au fașcistii lozincă: „Fașcia nu uită!”

Distrugerea bolșevismului

Constatările ziarului englez „Daily Mail.”

„Brassoi Lapok” No. 28 din Brașov publică o constatare a marului cotidian englez „Daily Mail”, care accentuează, că cu moartea lui Lenin se distruge și dictatura bolșevistă în Rusia, avându-se în vedere progromurile, cari se pregătesc.

Cauza pregătirii progromurilor este dictatura exploatare, pe care o întronase în Rusia conducătorii sovietici, cari, după cum am mai anunțat într'un număr recent, erau în majoritate covârșitoare evrei.

În Ungaria, după cum se știe, tot din acest motiv s'a fost început după căderea regimului comunist, persecutarea evreilor, cari au exploatat populația creștină cu ajutorul teroarei.

Fașcia în Ardeal

Avocatul Bacaloglu, implicat în atentatul Rosenthal dela București, după cum suntem informați, caută să-și facă autoreclamă, ca fașcist „trimis al lui Mussolini”, declarând că va veni și în Ardeal să organizeze fașcismul. Acțiunea dlui Bacaloglu, după cum suntem informați, este o acțiune particulară, dsa nefiind fașcist. În aceste împrejurări „trimisul lui Mussolini” n'are nimic comun cu fașcismul român, care este organizat pe alte baze, din punct de vedere românesc. În Ardeal fașcismul se organizează de către conducătorii cunoscuți, cari au mandat în acest scop dela Directoratul F. N. R. din București, str. Antim No. 39.

Un luminător al satelor,

Cine n'a auzit sau n'ă cetit vre-odată despre piesete teatrale populare ale simpaticului scriitor popular din Banat:

Nicolae Țintăriu

A scris o serie întreagă de piese ușoare cu conținut instructiv și moral pentru poporul nostru dela sate, unde dorește să propage mișcarea teatrală și prin aceasta să desvôlte gustul artistic în popor și să-l ridice la o treaptă mai înaltă de cultură. I a și reușit să introducă toate piesetele sale în satele ardelenice prin concursul neobositului editor Alexandru Anca, care jertfește de asemenea mult pentru atingerea scopului ce-l urmărește ambii.

Ar fi de dorit ca acest scop să-l urmărească toți aceia cari au puțința să o facă, desintereșați precum este și harnicul autor Nicolae Țintăriu.

În legătură cu aceasta sunt rugate toate reuniunile și societățile de lectură ca cu ocazia aranjării fiecărui festival, să trimită un program și o invitație anului să se poată face o dare de seamă despre activitatea literară-culturală a poporului nostru dela sate.

Pentru aceasta ziarul „Clujul” deschide o rubrică permanentă. Totodată toți aceia cari n'au încă toate piesetele teatrale ale susnumitului, dar mai cu seamă cele nou apărute să le comande neîntârziat dela librăria Alexandru Anca, Cluj, (Piața Unirii 32). Acestea sunt:

„A fost odată”	(3 acte)	lei 20.—
„Gura lumii”	” ”	” 20.—
„Doamna mea”	1 ”	” 10.—
„Dușmanii”	3 ”	” 10.—
„Peștorii”	1 ”	” 10.—
„Pentru Patrie”	4 ”	” 10.—
„Nevasta mea fie ingerii cu ea”	3 ”	” 10.—

În curând vor mai apare câteva monoloage și dialoge tot de acest autor.

Școlari și săteni cetiți, învățați și răspândiți scrierile luminătorului vostru!

M. A.

Scandalul improprietăților

— Cazul dela Orăștie. —

În Orăștie s'a întâmplat un enorm scandal zilele aceste. Protopopul Domșa și preotul Păcurariu au transformat clandestin 56 jugăre pământ arabil în sesiuni parohiale pe seama lor, fără să supună cazul comitetului parohial. Astfel țărani scandalizați, au huiduit pe acești doi capi al bisericăi cari nu-și fac datoria, provocând un scandal enorm, pentru că le-a fost sustras acest pământ. E datoria Consistorului din Sibiu ca să cerceteze lucrul, căci după cum suntem informați acesta nu e primul caz când s'au revoltat parohienii Orăștiei contra acestor preoți urgisiți de popor.

Scumpirea traiului

În ultimul timp, după cum se știe, fabricanții au pornit acțiune pentru urcarea taxelor vamale la import, sub pretext, că această urcare ar fi necesară pentru apărarea industriei naționale, care industrie națională este de altfel stăpânind-o neromânii în majoritate, acei neromâni în special, cari uneltesc în mod subversiv contra intereselor române.

Acțiunea fabricanților de altfel o contrabalansează acțiunea comercianților, cari doresc concurență liberă.

Urcarea taxelor vamale la import o doresc fabricanții, după cum declară, în interesul țării, ca să-i intensifice exportul, pe când comercianții o contrabalansează în interesul publicului, pentru a contribui la ieftinirea mijloacelor de trai.

În definitiv toți își văd exclusiv interesele proprii, căutând să se îmbogățească, pe când interesele oricărei țări sunt interesele populației și din acest motiv este mai salutară acțiunea comercianților pornită contra urcării taxelor vamale la import, prin care s'ar ieftini mijloacele de trai, fabricile din străinătate făcând prin import concurență celor indigene, cari caută să speculeze populația, neavând concurență.

Farsa expulzării

Expulzările au început să se intensifice — pe hârtie, unele organe administrative căutând să arate, că sunt române și convingându-se, că indizereabili aduși de vânturi la noi, nu servesc decât cauzei antiromâne. Românii însă pretind, ca aceste organe să nu-și facă numai autoreclame declarând, că nu vor mai fi tolerante, ci să execute ordinele, expulzând toate elementele streine.

Anomaliile dela Culte

— Falsificarea certificatelor. —

La fostul resort al cultelor în Cluj s'au întâmplat enorme ilegalități, cari acum au ieșit la iveală, constatându-se, că s'au falsificat mai multe certificate școlare.

Directorul Kürtös, descoperindu-se anomaliile și pornindu-se anchetă în această chestie, și-a tăiat arterele, încercând să se sinucidă.

În chestia aceasta sunt implicați mai mulți funcționari, între cari amintim pe un anume Hermann, intrat în serviciul siguranței.

Ancheta întreprinsă continuă, pentru a se pedepsi vinovații și pentru a anula certificatele false eliberate.

Instrucția se face cu mare sârguință, dar amănunte detaliate nu putem da în această chestie, decât după ce se va termina, având în vedere necesitatea secretului pentru asigurarea reușitei cercetărilor.

Anularea alegerii comitetului dela Corporația Industrială

Mai mulți industriași intenționează să-și dea demisia din noul comitet al Corporației Industriale, având în vedere, că în acest comitet n'au fost aleși nici dintre români foarte mulți fruntași, alegerea făcându-se de către o clică formată anume pentru proclamarea comitetului actual evreo-maghiaro-român.

Cu chestia proclamării comitetului actual ne-am ocupat în rândul trecut, încât acum n'avem de înregistrat decât necesitatea anulării mandatului actualului comitet, pentru a se ordona o nouă alegere, care să asigure majoritatea românilor de valoare în comitetul viitor, care se va alege.

În acest sens s'a înaintat un memoriu Ministerului.

Mișcarea culturală în Cluj

În zilele aceste a apărut întâiul număr din revista „Cultura”. Meritul înființării acestei reviste cu aspect occidental revine în primul rând distinsului profesor universitar Sextil Pușcariu. Scopul cardinal al revistei, care apare în limba română, germană, maghiară și franceză, este a înfăptui apropierea culturală între popoarele de limbi streine ce locuiesc în România. Revista are patru secții: Secția franceză e sub conducerea dlui Augier, profesor universitar, în fruntea secției maghiare e dl Kristof Gheorghe, profesor universitar, secția germană e redactată de dl Netolicska Oscar și cea română de distinsul poet-filosof dl Lucian Blaga.

Toate articolele apărute în acest număr sunt excelente. (Editura Revistei: Ardealul, Cluj, str. Memorandului 22. Un exemplar costă 30 lei). Remarcăm însă numai poeziile lui Andreiu Ady, cel mai mare poet al literaturii contemporane maghiare; în splendid izbutite traducerii ale dlui Octavian Goga, poeziile lui Mihail Eminescu traduse de regretatul Révay și de dl Franyo.

Uneltitorii nostri subversivi

Înlăturarea elementelor streine din presă. — Evrei avem mai mulți în presă decât români.

Fiecare națiune trebuie să-și aibă îndrumătorii proprii pentru a se putea desvolta, după cum îi pretinde interesul.

Orice neam, care are îndrumători treini intereselor sale,

este exploatat și uneltit distrugerii.

Din acest motiv orice națiune trebuie să-și aibă îndrumătorii din rândurile proprii și nu din alt neam. Aceasta până în prezent nu se poate constata nici la noi,

având între îndrumătorii politici niște streini dușmani intereselor noastre cari se declară români căutând să ne exploateze seducându-ne populația prin diferite uneltiri.

Între aceste uneltiri în primul rând este politica, în care se infiltrează foarte mulți uneltitori, cu ajutorul unor ziare, ai căror factori se prezintă drept reprezentanți ai opiniei publice, fiind independente deși

sunt redactate și susținute de oameni, cari n'au nimic comun cu interesele majorității covârșitoare a opiniei publice.

Între aceștia constatăm, că îndrumătorii minorității maghiare în România în majoritate covârșitoare sunt evrei.

Dintre cei vre-o 150—200 redactori dela ziarurile maghiare din România, abia sunt maghiari vre-o 10—15, după cum am constatat.

În privința îndrumătorilor români, cari se prezintă, ca reprezentanți ai opiniei române, tot cam această situație înregistrăm. La toate cotidienele

n'avem redactori români mai mulți de vre-o 50, pe când numărul evreilor trece chiar și peste vre-o 300.

Pentru a ne salva populația de sub influența streină, este necesar, ca să nu mai tolerăm oameni streini în special în presa noastră.

Evreii să facă ziare evrești, lăsând ca fiecare neam să-și aibă îndrumătorii proprii și nu falși, cari se introduc în încrederea publicului prin uneltiri

prezentându-se drept reprezentanți ai națiunii, contra cărei uneltesc

subversiv pentru a-i exploată până și încrederea.

Aceștia trebuie să-și delăturăm din presă ca să nu ajungem soarta Ungariei, Rusiei, etc.

Principali între acești mercantilizatori factori sunt:

La „Adevărul” și „Dimineața” Iacob Rosenthal, director-coproprietar, C. Brauer zis Constantin Graur, semnează uneori și Gr. Damian; B. Braunstein zis B. Brănișteanu; I. Nadler zis I. Nedelea; Grünberg zis Vermont; Emil Feinsilber zis E. Emilian; A. Segal zis Nora; Riutzler; Adolf Hertz zis A. de Herz; I. Schwartzman zis I. Negreanu; Filip Finkelstein; Friedman; Sanielevici; B. Laizar zis Barbu Lăzăreanu; Dr. Glicsman zis Dr. Ygreș; În afară de aceștia, cari de fapt conduc redacția, mai scriu din când în

când articole, în schimbul unor bune retribuțiuni, și următorii domni, cari formează firma, ce prostește pe naivi: N. Bațaria, I. Teodorescu, C. Bacalbașa, Costa Foru, I. Nădejde, Eugen Filotti, etc.

Redacția ziarelor „Lupta” și „Presa” e compusă din: Emil Honigman zis E. Fagure, director; Albert Honigman zis A. Fagure; Mendel Grünberg zis Milian Maximin; E. Samuel Hirsch zis E. S. Cerbu; E. Margulius; Leon Pauker zis Leonard Paukerow.

Comitetul de redacție al ziarului „Aurora”, organ oficial al partidului țărănist, e compus din: Dr. Ghelerter; S. Weiss zis Albu; M. Mendel zis Mircea; Marcus zis Munienescu; Gheibter zis Dragu; Al Hurtig zis Georgescu; Kromberg zis Rodan; Gutman zis Bunescu; H. Fischman zis H. Gaad; N. Davidescu; Rosenberg zis Răpeanu;

Prim-redactor la ziarul „Plutus” este H. Johnson, ceea ce explică motivele, pentru cari acest ziar economic și financiar publică mai ales articole de d-nii D. Sanielevici, Focșăneanu, A. L. Zissman zis Zissu, I. Schwartzman zis Negreanu, etc.

Ziarul „Argus” e proprietatea d-lor Carol Schulder și S. Berger și e redactat de: S. Pauker, director; Saniel Grossman; H. F. Valentin.

Oficiul guvernului „L'Indépendance Roumanie” e condus de: Dr. A. Berkowitz, prim-redactor; N. Melamet.

Ziarul francez „L'Orient” e proprietatea d-lui Iosef Husar care-l și redactează.

Comitetul de redacție al ziarului „Bukarester Presse” e format din: A. Berkowitz, director; C. Hift; A. Blum; F. Kappus; Al. Ronetti-Roman.

Se spune că ar fi jidani până și la „Universul” și „Viitorul”.

La presa socialistă, scriu următorii tovarăși: la „Lumea Nouă”, organul oficial al social-democraților: Dr. Stockman; Simon Bercovici; Albert Abramovici; Ilie Moscovici; I. Herșcovici; Iacob Pistiner.

La „Socialismul” organ oficial al comuniștilor: Marcel Pauker; Sternherg; R. Albert; Leonin; G. Hirsch zis G. Cerbu; Al. Nuhâm Katz zis Al. Dobrogeanu-Gherea; Pincu Herșcovici.

La „Tineretul Socialist”: Israel Zuckerman zis I. Zahareanu zis I. Zaharescu; Pincu Lazarovici; Svaigher; D. Ruber.

Cât despre ziarurile din provincie se știe de cine sunt scrise. Astfei la Iași apar trei cotidiene și anume:

„Mișcarea” lui C. Schoinfeld zis Săteanu.

„Lumea” e a trădătorului Alfred Hefter și „Opinia” a lui Calman Blumenfeld.

În Basarabia, ziarurile cari se pretind a fi rusești, sunt redactate numai de jidani. Astfel ziarul „Golos” are ca prim-redactor pe un anume Weinstein; directorul ziarului rusesc „Poșta Basarabiei” e tot jidan, Schwartzman.

Încheiem aceste rânduri cu satisfacția că cel puțin de acum înainte sunt cunoscuți cei ce otrăvesc opinia publică.

Bronz și Aramă roșie rămășițe, cumpăr ori ce cantități. Plătesc bine oferte la Librăria Anca Cluj, Piața Unirii.

Tragedia familiei Cheresteș

Am anunțat la timp nenorocirea de automobil dela Șibot, în care nenorocire a căzut victime văduva Mezei cu două fice ale sale și comisarul Cheresteș, împreună cu șoferul, care conducea automobilul din Turda.

Tragedia aceasta însă nu s'a sfârșit, ci, ca un blestem continuă să se deslănțuiască asupra familiei Cheresteș.

În continuarea tragediei familiei Cheresteș, acum avem să înregistrăm o nouă victimă: soția consilierului orașenesc Ioan Cheresteș, din Gherla. Aceasta a murit zilele aceste în Gherla, în urma unor complicații de naștere. Moartea tragică a acestei tinere femei, care abia ajunsese vârsta de 30 ani, a stârnit adânc regret nu numai între cunoscuții familiei, dar și între locuitorii orașului Gherla, familia Cheresteș bucurându-se de o bună reputație.

Di Ion Cheresteș a fost atât de adânc mișcat de pierderea soției sale, încât la înmormântare a voit să se sinucidă, dar a fost împiedicat.

Combaterea sifilisului

Propaganda întreprinsă contra tuberculozei și alcoolismului.

Societatea studenților în medicină din Cluj, după cum se știe, și-a înființat o secție de propagandă pentru combaterea plagilor sociale, ținând ședințe de propagandă în diferite comune. Până acum a avut trei ședințe de propagandă.

Prima ședință a avut loc în Feneșul-Săseș, organizată de dl dr. Dominic Stanca, directorul spitalului de femei și ambulatorului policlinic din Cluj, dl Ion Vonica, președintele secției de propagandă, dl Ion Sărvin, președintele studenților în medicină, dl Emil Pop, dl Serbu etc.

Propagandiștii au fost salutați de dl dr. Șerban, primpretor. Au vorbit Sărvin despre alcoolism, dl Vonica despre sifilis iar dl Serbu a recitat anecdote. După conferință au avut loc proiecții cu dispozitive și filme, în cari se arătau urmările sifilisului și alcoolului. Dl Ioachim Pop director școlar a dat o masă foarte copioasă în onoarea oaspeților.

A doua ședință a avut loc în Gilău, ca și la Feneș, după conferință oaspeții luând masa la dl dr. Șerban.

A treia ședință a avut loc la Hida, vorbind dnii Ion Vonica, Cruceanu Haralambie, Miron Serb, iar preotul Chifa mulțumi oaspeților pentru serviciul adus populației și totodată în numele populației a mulțumit dlui Titu Ionescu, directorul reg. XI sanitare, dlui dr. Mureșan, prefectul județului, dlui prof. dr. Iuliu Moldovan etc. pentru concursul dat populației prin organizarea propagandei contra plăgilor sociale.

Dl dr. Stanca, condus de umanitatea și idealismul ce-l caracterizează, a dat consultații prețioase populației.

Societatea intenționează să-și continue seria de conferințe, Duminică mergând la Someșfalău.

Programul reprezentațiilor.

Teatrul Național:

Sâmb. 9 Febr. Ciuta.
Dum. 10 Febr. (matineu) Heidelbergul de alta dată.
Marți 12 Febr. seara Băiat de viață.
Joi 14 Febr. „ Cafeneaua mică.
Sâmb. 16 Febr. „ Băiat de viață.
Dum. 17 Febr. „ Teatrul Popular.

Opera Națională:

Dum. 10 Febr. Carmen (Teodorescu).
Luni 11 Febr. Lohengrin.

Scandalul Militar din Cluj

Comenduirea Pieței evacuatoare. -- Corpul VI. Armată nu execută ordinele Ministerului de Război. -- Chestia „Automobil-Club“-ului.

Ziarele locale și cele din capitală au redat ne mai pomenitul scandal, ca un ordin al Ministerului de Interne, să fie cenzurat și oprit prin patru baionete scoase la întâmplare de către Comandantul Pieței, în scopul impedării acestui ordin.

Este credem, pentru prima oară, când un ordin categoric al Ministerului, bazat pe un jurnal al Consiliului de Miniștri a fost împedat cu forța Armată și de oare-ce actul astfel petrecut poartă toate urmele unui început de anarhie (opunerea la respectarea legilor țării) și cum aceasta vine din partea unor reprezentanți ai armatei, creștin că se impun cele mai serioase sancțiuni.

Dar cazul fiind prea important pentru a putea trece peste el la ordinea zilei, am căutat să aflăm toate detaliile acestui conflict și în acest scop am avut o convorbire cu unul din conducătorii Automobil-Clubului Regional Cluj, la care ne răspunde interlocutorul nostru, la întrebarea: cum s'a produs acest conflict.

Originea incidentului

Cercul Militar din Cluj în anul 1919, fără vre-un drept legal, a ocupat saloanele Casinoului Magnaților din Cluj Strada Regina Maria 16, Etajul I, în baza simplului fapt, că Armata Română avea dreptul de rechiziție. Cercul Militar nu era legalmente constituit și deci nefiind persoană juridică nu avea căderea de a rechiziționa.

Din anul 1919 până în anul 1923 multiple au fost diferendele între proprietari: „Casinoul din Cluj“ și chirișii astfel instalați, cari au pus posesie pe mobilele din interiorul casinoului, au deteriorat o parte a mobililor și chiar imobilul, pentru cari fapte este în curs proces între proprietarii și Cercul Militar din Cluj.

În Ianuarie 1923 proprietarii, neprimind la diversele și repetatele lor intervențiuni către Cercul Militar, nici un răspuns, au procedat la *închirierea localului* către Automobil-Clubul regional Cluj, care club a și achitat chiria dela 1 Februarie 1923 până la 30 Iulie 1924 în sumă de Lei 60.000---plătind toate taxele către Stat și trecând contractul de închiriere prin forurile atunci competente.

Cum așa zisa rechizițiune efectuată la 1919 nu mai avea în 1923 nici o putere legală dat fiind legile întretinute votate, Automobil-Clubul Regional Cluj s'a pus în legătură cu conducătorii Cercului Militar, cerând ca Cercul Militar să fie mutat într'un alt local, cum este de ex. Comandamentul Teritorial, sau aiurea Comandamentul având destule încăperi la dispoziție.

Tratativele au fost continuate luni întregi: s'a pus A. C. Rg. C. chiar în vedere, că în toamna anului 1923, Cercul Militar se va muta neapărat.

Această promisiune a fost repetată și Alteței Sale Regale, Principelui Moștenitor, Președintele de onoare al Automobil-Clubului Regional Cluj, de către dl General N. Petala.

Așa se face, că anul 1923 mergea spre sfârșite, fără ca A. C. Rg. Cluj să între în posesiunea localului închișiat de el în mod legal, pentru care plătișe chiria anticipat, fără ca acest Club să-și poată îndeplini misiunea pentru care a fost creiat, fără a putea prepara cum se cuvine circuitul din anul acesta, resimțindu-se lipsa unui local propriu.

II.

Intervențiunile juridice.

Văzând că trece toamna, că promisiunile făcute de reprezentanții Cercului Militar nu se îndeplinesc, A. C. Rg. Cluj nu a avut altă cale, decât *acționarea în judecată* a Cercului Militar pentru a-și găsi dreptatea: evacuarea localului și plata chiriei.

La prima înfățișare însă un moment cu totul nou se produce: Cercul Militar, prin președintele său dl Colonel Teodor Rădulescu *declară* că „Cercul Militar“ nu este recunoscut persoană juridică, că neavând autoritatea unei persoane morale, nu poate fi dată în judecată și deci nu poate răspunde de faptele sale. Aceasta se întâmplă în ziua de 20 Decembrie 1923.

Iată procesul-verbal al ședinței judecătorești în copie pentru a se vedea, că Cercul Militar însăși recunoaște că nu este persoană juridică.

Copie.

Judecătoria de ocol urbană Cluj.
No. C. 11686—1923.

Proces-Verbal.

Dresat în ședința publică ținută la 20 Decembrie 1923, orele 12 a. m. înaintea judecătorești de ocol urbană Cluj în procesul *reclamantului Automobil-Club Regional Cluj*, contra pârītului *Cercul Militar* pentru evacuare.

PREZENȚI:

Din partea judecătorești:

Coloman Ūrmösy
judecător.

La strigare s'a înfățișat:
Reclamantul repr. prin avocatul Dr. Petru Meteș.

Pârītul repr. prin președintele Cercului Militar, colonel Teodor Rădulescu.

După deschiderea ședinței:

Reclamantul și-a predat acțiunea conform petiției înaintată în scris.

Pârītul ridică excepțiune dilatorie în baza punctului 6 al art. 180 din P. c., deoarece Cercul Militar nu este o persoană juridică, lipsându-și deciziunea ministerială prevăzută în art. I. din legea No. 376/912 referitoare la recunoașterea personalității morale a cercurilor militare, aceluia în copie sub 1.

Reclamantul cere respingerea excepției dilatorii.

Pârītul au desbătut asupra excepției dilatorii.

Reclamantul cere acvirea dosarelor No. 949/923 dela prefectura poliției, 15016/1923, dela judecătoria de ocol urbană, și cere recercarea ministerului de război, pentru comunicarea deciziunii ministeriale, eliberată în baza legii invocată de pârīt.

S'a pronunțat următoarea

Deciziune.

Judecătoria de ocol ordonează probarea cerută și pentru desbaterea continuativă va fixa termenul din oficiu, după sosirea scriptelor cerute.

Procesul-verbal după citire și explicare s'a încheiat și subscris.

D. e. m. s.

Ūrmösy, m. p. Dr. Meteș P. m. p.,
judecător avocat.

Președ. Cercului Militar

Colonel Rădulescu m. p.

Dr. Russa m. p., avocat.

Pentru conformitate:

Stanciu m. p.

L. S.

Se impune atunci întrebarea: în baza cărui drept funcționează Cercul Militar la Cluj, cine îi dă autortatea de a cere și obține rechiziționări de localuri, cine îi dă dreptul de a se adresa Justiției, depunând chirii, a face acte de asociațiune, când însăși recunoaște, că nu este o asociațiune recunoscută.

Dar lăsând la o parte aceste întrebări cari ți-se impun, vedem că acelaș Cerc Militar, prevăzând o hotărîre a Justiției favorabilă pentru A. C. R. Cluj cere și obține din nou rechiziționarea încăperilor în chestiune, pe baza unui jurnal al Consiliului, Jurnal care prevede în mod exclusiv rechiziționarea de locuințe pentru funcționari.

III.

Rechiziționarea.

La 18 Octombrie 1923 Cercul Militar din Cluj se adresează Comandamentului Corpului VI, Armată cu următoarea cerere:

No. 134

din 18 Octombrie 1923 Cercul Militar către Corpul VI Armată Cluj.

Pentru a ne pune în acord cu măsurile astăzi în vigoare în ceea-ce privește localul ce ocupăm astăzi în clădirea Casinoului magyar am onoare a Vă ruga să binevoiți a interveni la comisia însărcinată cu rechiziționarea locuințelor prevăzută de Jurnalul Consiliului de Miniștri No. 2435 inserat în „Monitorul Oficial“ No. 152/1923 pag. 7610 să rechiziționeze pe seama acestui Cerc încăperile din Str. Regina Maria 16, ocupate astăzi de acest Cerc și Popota Garnizoanei. Motivez această măsură pe considerații că un corp constituit cum este cel ofițeresc, care se conduce după statute ce ia dreptul a fi considerat de persoană morală are absolută nevoie de un asemenea local pe care intenționăm să-l închiriam, până când fondurile ne vor permite să construim un local propriu.

Președintele Cercului Militar:
(ss.) Colonel Rădulescu.

(L. S.)

Din această adresă se poate vedea că Cercul Militar prin președintele său pune chestiunea aci în felul, ca și cum Cercul Militar ar fi persoană morală, pe câtă vreme la Justie a cerut respingerea acțiunii, tocmai pe motivul, că Cercul Militar nu este persoană juridică. În ceea ce privește afirmațiunea că voiește să închirieze localul, ea stă în contradicție cu refuzul de a trata ani de zile cu proprietarii, cu care Cercul stă de asemenea în proces. Iar în ceea ce privește așteptarea până ce Cercul Militar din Cluj (nerecunoscut) va avea fondurile necesare; de ași clădi un local propriu, nu credem că este o exagerare, dacă considerăm acest termen *ad calondas grecos*.

Pe această cerere Comandantul Corpului VI Armată a pus următoarea rezoluțiune, adresată Comisiunii mixte de încartiruirea din Cluj:

No. 8484

din anul 1923 luna Noembrie ziua 11 Comandamentul Corpului VI Armată Serv. Stat Major B. III

către

Comisiunea de rechiziție a locuințelor din orașul Cluj. Colonel Bulbuc, Cluj. Am onoare a prezenta raportul Preșe-

dintelui Cercului Militar Cluj din care se vede că funcționarea Cercului este periclitată prin posibilitatea obținerii unei sentințe de evacuare (?) ce ar obține o Automobil Clubul Regional în urma acțiunii ce a intentat la Judecătoria de ocol Rural Cluj.

Utilitatea Cercurilor militare este recunoscută de toți. Ele servesc nu numai să completeze educațiunea și instrucțiunea corpului ofițeresc ce nu se poate face în cazarmă dar mai cu seamă în acest oraș are menirea și mai importantă de a menține tot mai mult legăturile dintre elementul minoritar și cel Român. În afară de aceasta Cercul Militar a servit pentru exerciții de scrimă, conferințe și chiar petreceri. Intrucât în timpurile actuale de scumpete ofițerii nu-și pote permite luxul de a frecventa localurile publice.

În această ordine de idei președintele Cercului și-a propus chiar să utilizeze temporar încăperile spre a servi de adăpost ofițerilor prin trecere prin oraș că nu pot plăti suma de 120—150 lei pentru o cameră în timpul nopții. Se mai adaugă că însuși legiuitorul a recunoscut utilitatea acestor instituțiuni acordându-le favoarea de le declara ca persoană morală. Nu ne îndoiim că și comisiunea noastră de rechiziții va acorda acest sprijin și pe temeiul Jurnalului Consiliului de Miniștri No. 3435 inserat în Monitorul Oficial No. 153 pag. 7610 din 1923 va elibera un bon de rechiziție a localului din Etajul de sus din strada Regina Maria No. 16 ocupată actualmente de Cercul Militar și Popota Garnizoanei, spre a servi și mai departe în afară menirea Cercurilor Militare și ca adăpost provizoriu al ofițerilor în trecere prin Garnizoana și celor cari stau prin Cazarmi.

D. O.

(L. S.)

Șef de Stat Major
Colonel (s) Popescu

La această adresă ar fi următoarele de observat: Ea este adresată Comisiunii de rechiziție a locuințelor totuși se cere rechiziționarea unor Saloane de Club. Cererea se adresează d lui Colonel Bulbuc, membru în zisa Comisiune. În ea se vorbește de Cercul Militar, ca de o persoană morală pe când am văzut, Cercul Militar din Cluj nici nu este măcar legalmente constituit, respectiv nu-și asumă răspunderea de a fi „persoană juridică“ și cu atât mai puțin morală.

Dar se mai vorbește de adăpostirea peste noapte a ofițerilor cari nu pot plăti 120—150 lei o cameră de hotel. Trebuie stabilit că acele saloane nici nu sunt apte pentru o astfel de adăpostire, că nu au adăpostit nici în trecut, nici în prezent și nu pot adăposti nici în viitor ofițerii prin trecere, de oarece saloanele nu corespund unei asemenea chemări, ele fiind saloanele unui Club.

Important este însă introducerea din adresă: Va să zică s'a cerut rechiziționarea, fiindcă A. C. Rg. C. avea posibilitatea obținerii unei sentințe de evacuare, lucru neafirmat de Cercul Militar, în adresa sa, dar recunoscut ca foarte logic de Comandamentul Corpului VI Armată. Și pentru a preveni ca Justiția să-și facă datoria există două soluții: pe deoparte Cercul Militar se prezintă în instanță declarând că nu este persoană juridică, nefiind recunoscută de Minister, iar pe de altă parte cerem unei comisiuni, care nu are altă datorie, decât să rechiziționeze locuințe pentru funcționari, să rechiziționeze pe seama Cercului Militar, saloanele închiriate de la proprietar de A. C. Rg. C.

IV.

Protestul nostru la Ministerul de Interne.

Cererea Comandamentului și a Cercului Militar a fost înregistrată la numita Comisiune sub No. 949/1923.

Comisiunea, față de cele conținute în cerere, nu a ezitat a elibera *Bonul de rechiziție* pentru încăperile în chestiune, astfel că Automobil-Clubul Regional Cluj, nu i-a rămas altă cale decât a protesta la Ministerul de Interne contra unei rechizițiuni nedrepte, din toate punctele de vedere, dar și contra abuzului de putere al acestei comisii, care prin această rechiziție a trecut sfera de activitate ce i-a fost fixată prin Jurnalul Consiliului de Miniștri, Jurnal la care se referă ambele adrese militare.

Ministerul de Interne pe baza intervențiunii noastre a dat următoarea telegramă:

Nr. 102927/1923 8 Decembre 1923 Domnului Prefect al Județului Cojocna. Automobil-Clubul Regional Cluj ne reclamă că i s'a rechiziționat pentru Cercul Militar local apartamentul din strada Regina Maria No. 16 închiriat în mod legal dela proprietar. Rugăm dați relațiuni Ministerului arătând cum de s'a rechiziționat Casinoul soc. A. C. R. pentru o instituție publică când Jurnalul Consiliului de Miniștri nu admite rechiziționarea decât pentru locuințe la ofițeri și funcționari. Totodată rugăm înaintați actele referitoare însoțite de hotărîrea Comisiei mixte de rechiziții. Subsecretar de Stat (s) Franasovici.

Primind dosarul, studiind de aproape chestiunea Ministerul de Interne a trimis Prefectului Județului Cojocna următoarea adresă:

România
Ministerul de Interne
Direcțiunea administrației și Statisticii

Nr. — 29 Decembre 1923 110,953
Domnule Prefect, Ca urmare la ordinul nostru telegrafic Nr. 102,927 din 8 Decembre a. c. avem onoarea a vă face cunoscut, că Ministerul bazat pe faptul, că Jurnalul Consiliului de Miniștri nu dă drept de rechiziții decât pentru locuințe necesare militarilor și funcționarilor admite apelul făcut de Automobil Club Regional din acel oraș contra hotărîrei, prin care comisiunea mixtă locală i-a rechiziționat apartamentul din strada Regina Maria Nr. 16 pentru Cercul Militar și anulează rechizițiunea făcută.

În consecință vă rugăm să luați măsuri pentru evacuarea cât mai neîntârziată a zisului imobil.

Totodată restituim și anexele primite pe lângă raportul Prefecturii Poliției Cluj cu Nr. 949/1923.

Subsecretar de Stat (s) Franasovici.
Director General (s) Moldovan.
Domnului Prefect al Județului Cojocna.

Această adresă a fost înaintată de Prefectura Județului către Poliție resp. Comisiunei, cu următorul ordin:
Prefectura Județului Cojocna.

Nr. 40/1924.
Comisiunea de rechiziție
Prefectura Poliției Cluj.

Avem onoarea a vă înainta alăturatul ordin al Ministerului de Interne cu Nr. 110,953/1923 rugându-vă a lua dispozițiuni pentru executarea acestui ordin.

Cluj, în 3 Ianuarie 1924.
Prefect (s) Mureșan. (L. S.)
Secretar (s) Popa

Cu toate că în baza ordinului Ministerului de Interne Poliția putea proceda la imediată evacuare a Cercului Militar (cărui îi lipsește caracterul de persoană juridică), cu toate că instalarea A. C. Rg. C.-ului se putea face

fără întârziere, din spirit de cordonă al autorităților civile, față de cele militare, ordinul Ministerului a mai trecut odată prin comisiunea mixtă, care comisiune în ziua de 11 Ianuarie 1924 a hotărît, ca ordinul în chestiune să fie înaintat Comandamentului Pieței spre executare.

Astfel în ziua de 12 Ianuarie 1924 cu Nr. 949/1923 Prefectura Poliției adresează Comandamentului Pieței următoarea adresă:

Avem onoarea a vă trimite în copie ordinul Ministerului de Interne referitor la evacuarea imobilului din str. Regina Maria 16, unde se află Cercul Militar și popota Garnizoanei spre conformare și executare.

Dacă deci Comandamentul Pieței ar fi găsit *nedrept* sau *nelegal* ordinul dat de Ministerul de Interne, atunci avea o singură cale, ca avizând autoritățile în drept, să intervină prin Ministerul de Război la Ministerul de Interne, pentru

revenirea la timp asupra ordinului dat.

Comandamentul Pieței însă neluând dela 12 Ianuarie până la 1 Februarie nici o măsură, Prefectura de Poliție a dat ordin de executare a ordinului Ministerului de Interne prin Comisariatul Circ. I-a. — Comisariatul, la rândul său, nu execută imediat ordinul ci pune în vedere părților prin adresa Nr. 307 d.n. 1 Februarie 1924 că în ziua de 4 Februarie 1924 va avea loc predarea localului în primirea Automobil-Clubului Regional Cluj.

Iată această adresă:
Prefectura Poliției orașului Cluj.

Comisariatul Circ. I-a.
Nr. 307—1924.

În baza ordinului Prefecturii de Poliție Cluj Nr. 949/1923 și în executarea ordinului Ministerului de Interne cu Nr. 110953 din 29 Decembre 1923 se dispune evacuarea Cercului Militar din Cluj, din localul ce-l deține în strada Regina Maria 16, Etaj, în baza rechizițiunii, și predarea localului în primirea proprietarului „Casinoul din Cluj” respectiv a Automobil-Clubului Regional Cluj, care a închiriat în mod legal aceste încăperi.

Pentru executarea ordinului de față se invită părțile a lua parte în ziua de 4 Februarie 1924 ora 11 a. m. la evacuarea respective predarea localului cu proces verbal și inventar în regulă, conform dispozițiilor în vigoare și a ordinelor primite.

Prezenta se înmânează:

1. proprietarului: „Casina din Cluj” prin directorul executiv conte Dr. Orest Logothetti, Cluj Piața Unirii, 7.

2. chiriașului: „Automobil Clubului Regional Cluj” prin secretarul general Carol A. Jahoda, Cluj, strada Baba Novac 9/a.

3. deținătorului: Cercul Militar din Cluj prin președintele său d. colonel Teodor Rădulescu Cluj, Calea Victoriei 40.

4. Comandamentului Pieței, Cluj.
Cluj în 1 Februarie 1924.

Șeful Circ. I-a (s) Chifor.
(L. S.)

V.
Conflictul.

Întâmplarea voiește, ca președintele Cercului Militar din Cluj (Cerc nerecunoscut) să fie una și aceeași persoană cu Comandantul Pieței din Cluj și acest motiv a fost suficient, ca în locul unei intervențiuni la Ministerul de Război, prin intervențiunea Comandamentului local, Comandamentul Pieței — care dela 12 Ianuarie 1924 nu a găsit de cuviință să comunice Prefecturii poliției un singur cuvânt

la notificarea ordinului Ministerului de Interne — să scoată în ziua de Duminică 3 Februarie 1924 santinele, cu bionete la armă, postându-le la intrarea clădirei din strada Regina Maria 16, interzicând accesul oricărui civil cum și al forței publice.

Dovadă? Iată următorul:

Proces-verbal.

Dresat astăzi în Cluj în ziua de 3 Februarie 1924, pentru constatarea următorului fapt. În ziua aceasta subsemnatii Contele Valentin Bethlen și cu Baronul Ioan Banffy senior după masă pe la orele 5^{1/2}, am dorit să mergem în Casina noastră, care este în casa noastră, situată în str. Regina Maria 16. Când am voit să intrăm din stradă pe poarta casei, în care edificiu este Casina, la poartă ne-a întâmpinat o santinelă (militar) care ne-a oprit de-a intra în casa noastră și de a merge sus la Casină. Din întâmplare chiar acum a trecut pe stradă subsemnatul avocat Dr. Hugo Roth, pe care l'am invitat să țină cu noi. La întrebarea noastră, acum alor toți trei subsemnați, a fost chemată și o altă santinelă, cari ambele santinele au declarat înaintea noastră a subsemnatilor, că ei au primit ordin și instrucții, la sesizarea dlui colonel Rădulescu, dela Comandamentul Pieței Cluj ca să nu permită, adică să împiedice intrarea pe poartă, adică în Casină, a oamenilor civili sau polițienești.

Acest fapt după cum este arătat mai sus îl dovedim noi subsemnații procesul-verbal s'a încheiat și subscris.

D. c. m. s.
(ss) Contele Valentin Bethlen
(ss) Baron Ioan Banffy
(ss) Dr. Hugo Roth.

Așa s'a făcut că membrii ai Casinei din Cluj, cari sunt și proprietarii imobilului în chestiune și cari voiau Duminică să se adune, ca de obicei, în cercul lor, au fost opriți de santinela cu baioneta la armă, sub cuvânt că au ordin din partea Comandamentului de a nu lăsa pe nimeni să pătrundă în interior.

Prezentându-se în ziua de Luni 4 Februarie 1924 ora 11 șeful Circ. I-a împreună cu delegații proprietarului „Casina din Cluj” și cu delegații Automobil-Clubului Regional Cluj, soldatul Trif Ioan, a declarat că are ordin dela Comandamentul de a opri cu forța intrarea oricărui civil cum și al delegaților Poliției în interiorul clădirei formând Cercul Militar.

Față de această stare de lucruri, delegaților nu le-a rămas altceva de făcut decât să plece, mai ales că aveau în față patru arme cu baioneta la vârf.

Ca urmare Prefectura Poliției primește în ziua de 4 Februarie 1924 dela Comandamentul Pieței următoarea adresă:

Nr. 34 din 2. II. 1924 Comandamentul Pieței Cluj către Prefectura Poliției orașului Cluj.

Am onoarea a vă face cunoscut, că ordinul ce a-ți dat Circumscripției I-a este bazat pe date care nu corespund realității. În adevăr, Ministerul de Interne cu No. 110,953 din 1923 a anulat bonul de rechiziție sub No. 624/923 bilet de cartuire și eventuale evacuări. Ori Cercul Militar ocupă încăperile în Str. Regina Maria 16 încă din anul 1919 și dacă cineva are vre-o pretențiune, trebuie să se adreseze Justiției cum de altfel s'a și făcut. În consecință evacuarea ce a-ți dispus prin Circumscripția I-a, nu va putea avea loc! atâta vreme cât Cercul Militar stă în puterea altui bon dat din anul 1919 de către organele în drept. Vă rugăm dar a da cuvenitul ordin — de contramandare — iar de rezultat ne veți

inconștința imediat spre a lua măsuri legale în consecință.

Comandantul Pieței:
(ss) Colonel Rădulescu.
(L. S.)

Așa dar: cei cari au vre-o pretențiune să se adreseze Justiției! Dar la Justiție tot eu, voi declara, că Cercul Militar nefiind recunoscut persoană juridică, de Ministerul de Război, nu voi sta în instanță! Deci cei cari au vre-o pretențiune să se lupte... cu morile de vânt.

Nu știm dacă și Ministerul de Război se indentifică cu modul de a vedea lucrurile ale domnului Președinte al Cercului Militar, și în același timp Comandantul Pieței de Cluj.

În ceea ce privește bonul de rechiziție din 1919 dacă exista un astfel de bon, prin noile legi ale chirilor el și-a pierdut ori-ce valabilitate și putere legală și aceasta o știe foarte bine și domnul Președinte al Cercului Militar, căci în caz contrar nu ar fi cerut la 18 Octombrie 1924 — după ce Cercul Militar fusese acționat în judecata pentru evacuare și restituire de chirie de către A. C. Rg. C. — noua rechizițiune a aceluia imobil.

Deci afirmațiunile aduse de Președintele Cercului Militar (cerc încă nerecunoscut) sunt lipsite de bază și absolut tardive. Ele trebuiau aduse la 12 Ianuarie de Comandamentul Pieței astfel că până la 4 Februarie și acest punct s'ar fi elucidat.

În ori-ce caz este un precedent fără pereche, ca o santinelă să împiedice executarea unui ordin dat de Ministerul de Interne după studiarea unui dosar și admițându-se aceasta ar putea forma și un precedent periculos!

Din aceste motive: Automobil-Clubul Regional Cluj intervine pe căile legale la factorii în drept, să se facă odată dreptate. Acțiunea în Justiție a fost nevoită să o retragă, față de faptul că Cercul Militar din Cluj nu este recunoscut ca persoană juridică și deci nici nu există de fapt, în mod valabil.

Ministerul de Război, care a promis să resolve această chestiune după ce Justiția își va fi spus cuvântul, poate proceda de pe acum la soluționarea ei, fiindcă Justiția nu mai are la ce și spune cuvântul, când cel acționat în judecată declară că nu are autoritatea necesară de a sta în instanță.

Pentru acest simplu motiv A. C. Rg. C. și-a și retras acțiunea.

VI.

Demersurile oficiale.

Copie

Prefectura Poliției Orașului Cluj
Comisarul Circumscripției I-a.
No. 307—1924.

Domnule Prefect,
La ordinul D.-v. No. 949/923 aci alăturat am avizat încă în 1 Febr. 1924 pe proprietarul Casina din Cluj strada Regina Maria 16 pe chiriașul „Automobil-Club Regional Cluj” Cercul Militar și Comandamentul Pieței Cluj, că în 4 Februarie 1924 ora 11 a. m. în baza ordinului Ministerului de Interne No. 110953 din 29 decembre 1923 Cercul Militar va fi evacuat.

Acest aviz a fost luat la cunoștință de către cei interesați pe lângă toate aceste azi în 4 Februarie 1924 ora 11 a. m. când m-am prezentat în local, însoțit de dl. Orest Logothetti proprietarul casei, și dl. Carol A. Jahoda prim Secretarul General al „Automobil-Clubului Regional Cluj” am aflat în ușa Cercului Militar un soldat care nea declarat că se numește Trif Ioan, face parte din compania 9-a a Regimentul 83 Inf. este trimis de către Comandamentul Pieței Cluj și are ordin de a nu lăsa să intre în local nici o persoană civilă sau polițienească.

Văzând că lângă soldat într'un colț al antișambrei se află patru oameni cu baionete pe arme, probabil încărcate și din declarația soldatului-sentină, am constatat că suntem împiedecați prin forța militară în executarea ordinului Ministerului de Interne drept despre care am dresat prezentul raport.

Cluj, în Februarie 1924.

Șeful Circumscripției I-a.
Comisar cl. I.
(s) Chifor

Domniei-Sale

Domnului Prefect de Poliție a orașului.

Cluj

Prefectura Poliției Cluj a dresat următoarea telegramă Ministerului de Interne:

No. 11/1924. La ordinul D-voastră No. 11/953 din Decembrie 1923 avem onoare a vă raporta că evacuarea Cercului Militar de pe lângă Corpul VI. Armată Cluj nu-l putem evacua din motivul că Comenduirea Pieței Cluj, cu adresa No. 34 din 2 Februarie 1924 se opune. În consecință vă rugăm a dispune.

Cluj, în 4 Februarie 1924.

Prefect:
(ss) Gritta.

Sfârșit.

Chestiunea ce se pune numai este aceea între Automobil-Clubul Regional legalmente constituit și un cerc militar, nerecunoscut, ci dacă ordinele Ministerului de Interne pot fi cenzurate și oprite de Comenduirea Pieței locale. Avem deci de a face cu un conflict între autoritățile civile și cele militare și așteptăm rezultatul.

Automobil-Clubului Regional i-se ia însă posibilitatea de a-și îndeplini mandatul prin lipsa încăperilor pe cari le-a închiriat în mod legal.

Dar am căutat să stabilim ce este cu „Bonul de rechiziție” eliberat în 1919 de organele în drept și de aceea ne-am adresat proprietarilor cu următoarea adresă, cerând deslușirile necesare luminării întregii chestiuni.

Iată adresa noastră:

Cluj, 6 Februarie 1924.

Nr. 50/1924.

Domniei-Sale

Domnului Dr. Hugo Roth, avocat juristconsultul „Casinei din Cluj” ca proprietar al imobilului din strada Regina Maria 16.

Cluj.

Comenduirea Pieței Cluj cu adresa Nr. 34 din 2 Februarie 1924, adresându-se Prefecturii Poliției orașului Cluj în chestiunea localului, pe care Cercul militar îl deține în imobilul D-v., zice între altele:

„..... în consecință evacuarea ce ați dispus prin circumscripția I-a nu va putea avea loc, atâta vreme, cât Cercul Militar stă în puterea altui bon, dat în anul 1919 de către organele în drept”.

Aducându-vă aceste la cunoștință, vă rugăm să binevoiți a ne comunica în scris dacă în 1919 a avut loc o rechizițiune, cu toate formele legale, dacă vi s'a notificat și anume de către cine, această rechizițiune, dacă a-ți consimțit sau a-ți protestat contra rechiziționării, în fine dacă vi s'a prezentat acel „bon de rechiziție” de care se vorbește în zisa adresă. De aceste informațiuni avem nevoie pentru lămurirea autorităților cum și pentru salvagardarea intereselor noastre, în calitate de chiriași legali.

Primiți vă rugăm, asigurarea unei perfecte stime

secretar general
(L. S. (ss) Jahoda

Dar iată și răspunsul ce l-am primit: Onor.

Automobil Club Regional

Cluj.

La adresa D-v. dată sub Nr. 50/924 din 6 Februarie 1924, am onoare a vă face cunoscut că, Cercul Militar a ocupat și a luat în folosință localurile Casinei din Cluj (Str. Regina Maria 16.) fără nici o bază, în lipsa oricărei rechizițiuni reglementare a intrat în posesia acestor localuri prin omiterea normelor de drept existente.

Astfel s'a procedat contrar §-ului 5 pct. a. în contra §-ului 39 din legea din 10 Martie 1906, respective contrar §-elor 6, 9, 24, 26, 27, ai regulamentului legii asupra rechizițiunilor.

Cercul Militar a procedat cu această ocaziune cu dela sine putere fără rechizițiune, fără procedarea unei comisiuni și fără eliberarea vre-unui bon de rechiziție, ceea ce în esență nu se poate numi rechizițiune, cu luare în posesiune în mod unilateral. Casina din Cluj nici astăzi nu știe că, Cercul Militar când a ajuns în localurile ce le ocupă astăzi, iar bon de rechiziție nici odată nu i-s'a prezentat.

Fapt este că dela 1919, să găsește în localurile Casinei și acestea le folosește.

Primiți vă rog asigurarea considerațiunei mele.

Cu stimă deosebită

(ss) Dr. Hugo Roth

advocat, juristconsultul Casinei din Cluj. prin acest punct credem s'a lămurit și chestiunea „bonului de rechiziție” obținut în 1919 dela organele în drept.

Acesta este deci istoricul diferendului descris de cei interesați în a obține dreptate.

Ca încheiere vom reproduce, ce scrie oficiosul guvernului la Cluj ziarul „Infrățirea” în această chestiune:

„Un grav conflict s'a produs între Comenduirea Pieței și Poliția din Cluj. Căzul este regretabil și poate avea urmări neplăcute. Este vorba de împiecare executării unui ordin al Ministerului de Interne prin baionete, pe care Comenduirea Pieței le-a scos în acest scop. Ori nu este admisibil ca ordinele Ministerului de Interne să fie la discreția soldaților pe cari Comenduirea Pieței îi are la dispoziție, chiar și în așa zisă zonă a stărei de asediu”

și după ce face istoricul succind al întâmplărilor adaugă:

„Acest procedeu este desigur regretabil și nu poate rămâne fără sancțiuni întrucât repetăm nu se poate ca prin puterea baionetei scoase ad hoc din cazarmă, să se împedecă executarea unui ordin al Ministerului. Admițând acest mod de a vedea lucrurile, nu se vor mai putea executa decât acele legi, ordine și dispozițiuni ministeriale, cari din întâmplare ar fi și pe placul Comandanților de Pieți din diferitele orașe ale României Mari”.

Noi din parte-ne adăugăm: Armata și baionetele soldaților au o menire mult mai înaltă, decât a servi la oprirea executării ordinelor ministeriale și acel sau acei, cari cred că pot dispune de Armată, oricând și oriunde, trebuie să ție seama că Armata nu este a lor, ci a Țării.

Organul oficios al guvernului mai invinuește Comandamentul Corpului VI Armată, de neexecutare de ordine primite dela Ministerul de Război. Nu am avut posibilitatea de a controla știrea, — dacă ea se adevărește, stăm în fața unui exemplu unic, și extrem de trist.

Noi ardelenii eram deprinși de a vedea Armata Română scutul și paza averii și siguranței noastre — cazuri, ca cele arătate însă, sunt făcute să catine această credință și pentru a evita această stare, se impune de urgență luare de măsuri cât mai energice și cât mai eficace.

Dorim să vedem Armata la înălțimea la care ne-am deprins a o considera. De aceea nu trebuie solidarizată Armata cu greșeli comise de unii domni ofițeri. Aceste greșeli însă trebuie imediat reparate.

A. J.

Teatrale.

Săptămâna aceasta Opera Română și Teatrul Național au avut un program ales. Duminică seara s'a predat piesa „Papa” cu un deosebit succes. E drept că cei mai buni artiști sunt în rolurile principale, dar deastădată au jucat mai însuflețiți ca oricând. În special dl Braborescu în rolul contelui a secerat succese neîntrecute. Cu toate că e nou la noi, totuși în scurtă vreme a reușit să se facă admirat alături de vechii și iubiiștii noștri artiști: Neamțu-Otonel, Mihailescu-Brăila, Virgil Vasilescu, Stănescu-Papa și Mișu Ștefănescu.

Suntem mândrii că scena noastră o reprezintă astfel de artiști talentați, și aducem felicitări dlui director Z. Bărsan, care știe să aleagă cu mare pricepere ansamblul necesar.

Marti seara s'a jucat piesa „Banii” de Oct. Mirbeau. Sufletul acestei bucați a fost dl Neamțu-Otonel în rolul lui Isidor Lechat, director de jurnal și om de afaceri. A știut cu multă măiestrie să interpreteze rolul greu de om mândru, lăcom, și avar. Alături de dânsul Dna Ignătescu-Dobrescu ca soție s'a distins prin jocul hotărât și predare naturală și sigură. Dl Dimitriu deasemenea e la înălțime în rolul chimistului.

Joi seara s'a reluat „Înșir'ite Mărgărite” de cunoscutul artist Victor Eftimiu. Cine dorește să aibă câteva ore plăcute să meargă la predarea acestei bucați. E frumoasă și ușoară, dar bogată în acțiune și are un decor minunat. Vezi tot ce odinioară ne închipuiam cu mintea copilărească în persoanele diferitor basme. Făt Frumos în toată frumusețea sa este reprezentat prin dl Braborescu. A fost adorabil în tot cursul reprezentației.

Zâna florilor: Dra Cronvald și-a pătruns bine rolul de a treia fică a împăratului. Dl Psata în rolul smeuului e neîntrecut. Iar dl Potcoavă în rolul vrăjitoarei e perfect. Monologul flăcăului ni-l prezintă dl Neamțu-Otonel cu un deosebit succes. Restul deasemenea reușit.

Opera însă a reușit să aibă auditori în număr copios. Reluând pieșele „Lohengrin”, „Aida” și „Rigoletto” cu concursul vestitului tenor Teodorescu, a obținut mari succese. Mulți îl cunoșteam pe dl Teodorescu ca artist de prima forță, dar astăzi ni-se pare mai superior, și ascultându-l, în fiecare din noi s'a născut dorința egoistă de a-l păstra aici la noi să ne delecteze numai pe noi. Dar totuși va trebui să abdicem de acest favor, căci dânsul ne este acum numai oaspe. Dna Vancea-Nestorescu ne cucerește tot mai mult. În timpul din urmă a devenit favorita tuturor.

Scena dirigeată de dl C. Pavel, are o înfățișare superbă. Totul decurge în cea mai mare ordine și siguranță. Iar neobositul maestru Bobescu conduce orchestra cu o precizie demnă de laudat. În sfârșit avem totul într'un complet ansamblu, ce poate îndestula pe cei mai pretențioși muzicali ai timpului.

Festivalul de Miercuri în 6/24 Ianuarie a decurs cu cea mai mare însuflețire. După Imnul Regal, cântat de corul Operei, a urmat vorbirea dlui prof. univ. Bogdan-Duică despre ideea „Unirii” și apoi „Legenda Coroanei” de M. Rădulescu. Iar epilogul serbării l'a format manifestația studenților, pe toate străzile, cântând „Imnul Studențesc” și alte cântece naționale. A.

Necesitatea Administrației în administrație

Când vor începe a funcționa Inspectoratele de Siguranță? Risipa.

Nu va tăgădui nimeni că administrația noastră este slabă, pentru a nu întrebuița un cuvânt mai aspru. De multe-ori când cauți a înțelege rostul binecuvântat al unei dispozițiuni rămâi aproape întotdeauna cu acel semnal al întrebării, care s'a obișnuit a se așterne, în mintea acelora, care cred că o dispozițiune trebuie să aibă un rost binecuvântat de Dumnezeu.

Se întâmplă însă că se iau și dispozițiuni bune, dar ele în acest caz, de obicei nu sunt puse în practică.

S'a hotărât că în vederea unei colaborări mai eficace a Siguranței cu Corpurile de Armată să se înființeze pe ziua de 1 Ianuarie 1924 șapte inspectorate Generale de Poliție și Siguranță.

Ce credeți aceste șapte inspectorate, — și a trecut mai bine de o lună dela data hotărâtă — funcționează? Răspunsul — și nu comitem nici o exagerare — e la mintea oricui. Și astfel dl Inspector Dumitrescu în loc să fie la Iași continuă a rămânea în Cernăuți, dl Spireanu, care ar trebui să fie în Craiova e și astăzi în Constanța, dl Borugeteanu e în Timișoara în loc să fie la Sibiu. Și aceasta ar merge până la infinit, dacă am avea nenunumărați inspectori.

În curând va lua ființă o comisiune compusă din raportorii bugetelor parțiale, care va avea să examineze între altele „posibilitățile de economie prin suprimare de posturi inutile”.

Există posturi inutile? Nu; ci persoane inutile în posturi utile.

Mutările sunt frecvente. Ce credeți frunționarul mutat se prezintă imediat la post? Nu, ci pleacă sub diferite titluri în concediu pentru trei patru luni de zile, și astfel nu recompensează prin munca sa leafa ce i se dă.

Astfel Ghica Eugen, fost subșef al Siguranței din localitate, a fost mutat disciplinar la Galați, actualmente însă e în concediu de vre-o patru luni și nu cunoaște nici măcar zidurile sure ale siguranței Galați. Izidor Popovici, fost comandant al sergenților în Cluj e și dsa transferat, dar scaunul dsale dela Poliția orașului, necunoscut scârțâie în singurătate.

Comisia amintită mai sus suprimând anomaliile de felul acesta ar putea să facă mai multe economii decât să arunce pe stradă niște funcționari, poate harnici. Bugetivorii aceștia, cari își petrec lunile în concediu trebuiesc mai mult supravegheați. — Însă călcăiul achileic al administrației noastre — ce-i drept ea are multe călcăie e risipa și dacă suntem bine înțeleși e prea multă „economie”.

St. S.

Abonați-vă la

„CLUJUL”

!!

Cel mai bine scris
Cel mai bine informat
Cel mai răspândit

— ZIAR DIN ȚARĂ —

Informațiuni

— „Lupta“ ni-s'a trimis într'un plic la redacție cu un articol subliniat special, în care articol se susține, că „pirații turburătorilor, provoacă antisemitismul spre aprofita de situațiuni turburi,“ în Cluj deși sunt susținuți de... evrei.“ „Anumita presă“, după cum se vede, nu mai știe ce să inventeze pentru compromiterea mișcărilor național-române, justificate prin atitudinea antiromână a unor elemente streine intereselor române!

— Duminecă s'a ținut adunarea generală a sindicatului ziariștilor, la ordinea zilei fiind, noile alegeri în comitet prin eșirea la sorți a vechilor membrii. Au fost aleși Dni: N. Dasso-vici, E. Filotti și Iosif Nădejde. D. Stelian Popescu care candida la unul din locurile vacante, a fost pus în minoritate.

Poliția a ținut în săptămâna aceasta o razie în Cluj, care a rezultat expulzarea mai multor indizerabili, ale căror certificate n'au fost în regulă. Razii de aceste ar fi necesare cât de des, pentru a ne salva de toți indizerabili, aduși de vânturi.

— Regina a părăsit țara în ziua de 8 cor. spre a merge în străinătate. Suverana României va merge întâi la Roma și de acolo la Paris și poate și la Londra.

— În fruntea sovietelor ru-sești a fost ales urmas al lui Lenin un alt conducător: cunoscutul bolșevic Rycow, care ajuns conducător, a reorganizat comisariat-tele, la externe alegându-se Cice-rin, iar la război Trotzki.

— Cancelarul Seipel a făcut la București, o lungă vizită dlui Ion Brătianu. Intrevederea s'a desfășurat în modul cel mai cordial.

— D-l Poincare l'a primit pe d. A. Constantinescu, ministrul agricul-turei României, în audiență.

— **Dl St. Botez** a avut în vara trecută un incident cu Lt.-Col-onelul Stoica. Procesul acestui incident s'a desbătut zilele aceste, dl Stoica amendându-se cu suma de 2000 lei și suportarea chel-tuelilor.

Direcțiunei C. F. R. i-s'a adus învinuirea, că prin menține-rea funcționarilor superiori nero-mâni, cari prin acest serviciu își fac afacerile personale, susține propaganda antiromânească. În le-gătură cu aceste i-s'a adus învi-nuiri și pe baza Serviciului de ca-mionaj, care este proprietatea u-nui evreu, dl dr. Mezei având numai concesiunea. Din acest mo-tiv speculează transporturile, cau-zând publicului enorme pierderi.

— **Sărbtorirea Unirei Prin-cipatelor** a avut loc în întreaga țară, în 6 Februarie a. c. În Cluj cu această ocazie s'a făcut o frumoasă manifestație națio-nală, care însă în ultimul mo-ment a fost împiedicată de po-liția locală în frunte cu actualul ei prefect Gritta, care la balul gentrilor unguri aranjat de echipa sportivă K. A. C. s'a crezut ob-ligat să danseze „ciardaș“ și să cânte la bas, unguirilor și e-vreilor pentru a-i delecta, cât timp manifestațiile național-române le împiedecă.

— **Acțiunea Românească** va ținea Duminecă la 10 Februarie c., ora 10¹/₂ în sala Redutei în Str. Memorandului No. 21. întrunire publică. unde se vor discuta: 1. Reforma administrată. 2. Chestiunea streinilor. Vor vorbi: prof. I. C. Cătuneanu, avocat E. Vasiliu, adv. V. Pop și adv. V. Roman.

— **Corpul VI. Armată** procurân-du-și tipăriturile etc. dela streini, a provocat mari nemulțumiri între ro-mâni cu acest gest.

— **Florian Găvrilaș** preot fost no-tar episcopesc în Gherla ș'a serbat în 27 Ian. cununia cu d-șoara Marioara Danciu în Horvatul român felicitările noastre. *

— **A Apărut** Revista „Adevărul“ organul oficial al Uniunii societăților române greco-catolice din U. S. A. America cu un cuprins frumos și bogat. Felicitările noastre.

— **Balul Boemilor** va avea loc în Cluj, în saloanele hotelului „Central“, în 16 Februarie a. c. prezentându-ne o adevărată ocazie de petrecere feno-menală, cu care ocazie se va face și o expoziție de picturi artistice ca de obicei la acest bal.

— **Cancelarul austriac Seipel**, în drum spre București la Budapesta a stat de vorbă mai mult timp cu con-sulul român Stârcea, discutând unele chestii importante.

— **Woodrow Wilson**, fost timp îndelungat președinte al Sta-telor-Unite, un distins politician, care a determinat războiului prin cunoscutele, „puncte Wilsoniene“ a decedat zilele aceste din viață. Moartea acestui distins politician mondial a stârnit regrete în întreaga lume.

— „Clujul“ gratuit îl primește ori-cine, care ne trimite zece abonamente. Citiți și răspândiți acest ziar adevărat românesc, costând exemplarul 3 Lei, iar abonamentul în țară pe 1 an 160, pe ¹/₂ an 80, iar pe ¹/₄ an 40, în strei-nătate exemplarul 4 Lei, iar abona-mentul pe 1 an 320, pe ¹/₂ an 160, iar pe ¹/₄ an 80 Lei.

Tot felul de cărți și tipărituri se pregătesc prompt și solid la **Instit. Grafic Alex. Anca Cluj.**

— **Balul Juriștilor** are loc în 9 Februarie a. c. în saloanele hotelului „New-York“. Acesta este primul bal al juriștilor români, dela unire și ast-fel s'a organizat cu cea mai mare splendoare, asigurându-și un public select din elită, încât va fi cel mai reușit bal.

* **Femei! „Cartea Moașelor“** cu 140 fotografii feminine Lei 120 la librăria Anca.

— **Asistența Judiciară.** Decanul Baroului Cluj roagă pe toți advocații stagiarii, cari doresc a solicita postul de director al asistenței judiciare ce se va înființa în scurt și în Cluj în cadrul Baroului, să binevoiască a-și depune cererile la Barou până la 15 Februarie 1924. Remunerația directo-rului va fi fixată de Consiliul Baroului.

Prim-redactor responsabil:
V. I. Moldovan.

Publicațiune.

No. 11—924.

1. Senatul bisericesc gr. cat. din Telcii (Jud. Bist. Năsăud) publică concurs pentru facerea unui grilaj (gard de fier — nu tuciu) în jurul bi-sericeii lungimea de 151 m. în care a se cuprinde una poartă de 4 m. una portiță de 1'58 m. și alta de 1'26 m. Înălțimea grilajului 1'20 m. Grilajul se va așeza pre zidul făcut și deasupra betonat. Doritorii de a întreprinde aceasta lucrare sunt rugați a își înainta ofertele împreună cu schițele (deseme-nele) pentru această până în 2 Marte st. n. a. c. subscrisului presidiu.

Condițiunile de licitare se pot ve-dea la oficiul parochial gr. cat. din loc.

2. Totodată în 2 Marte a. c. bise-rica va vinde prin licitare verbală pu-blică 600 b. scânduri de molid, us-cate, material prima calitate — pluso-ferentul solvind prețul la moment.

Felcii la 2 Februar 1924.

Presidiul senatorului.

Telefon 124.

1870

Distins cu medaile de argint și mai multe diplome

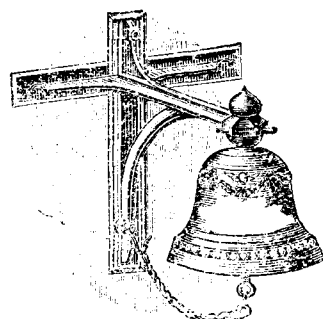
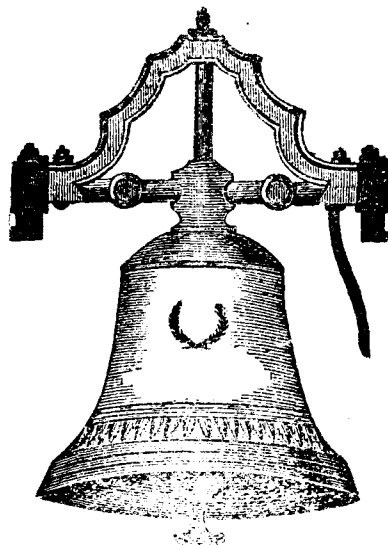
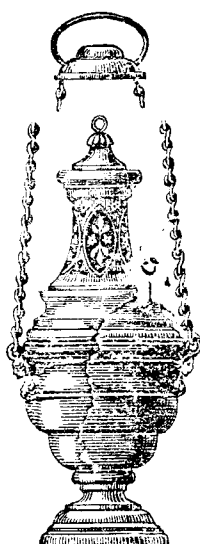
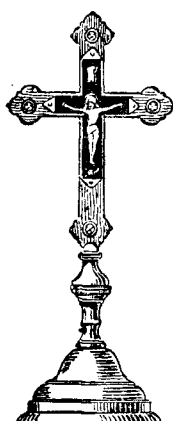
Fabrica română ardeleană de clopote patentate

Mare deposit de Ornate bisericești, librărie și tipografie

Alexandru Anca, Cluj

Înainte succesorii lui Efraim Andrásófszky.

Birourile: CLUJ, Piața Unirii 32 și Reg. Maria 14. Fabrica C. Victoriei 36.

Unica fabrică în țară, care pregătește clopote patentate de prima calitate după vechiul recept Andrásófszky, care a fost premiat cu medale de argint și mai multe diplome la diferite expoziții. Durabilitatea tonului armonia și exactitatea pregătirii să garantează pe mai mulți ani. — Înainte de a face comandă ori unde, cereți infor-mațiuni și oferte de prețuri dela fabrica noastră. Veniți, Vedeți și vă convingeți.

Tiparul Instit. de Arte Grafice Alexandru Anca, Cluj.